

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתקסג

ערב שבת קודש
פרשת שמות
כ"ב בטבת ה'תשע"ג

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

בהקדמת סידורו].

יקבלו עליהם הנאספים החלטות טובות בענייני תורה ומצוות.⁸
פשוט, שאם מאיזו סיבה שתהיה לא נעשה הנ"ל או חלקו בימי [כג"כ טבת], צריך להיות תשלומין והשלמה בימים הסמוכים⁹.

ג) בנתינת צדקה, ומה טוב - לעניין השייך לעבודתו המיוחדת של בעל ההילולא או למוסדות העוסקים בעבודתו ובעבודת רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו.⁶

ד) לקיים התוועדות של שמחה [ביום הילולא רבא' זה, כפשוטו - שמחה גדולה ביותר, הקשורה ב'הילולא' חתונה דווקא... שזה מבטל מלכתחילה את השאלה אודות התוועדות ביום ההילולא], בה

לקוטי שיחות כרך כא עמ' 277-278.

בהתוועדות כ"ד בטבת תשי"ב ('תורת מנחם - התוועדות' ח"ד עמ' 262) ציוה הרבי לנגן ניגון ד' בבות של אדה"ז, וניגון "נייע ז'וריצי כלפצי".

8) 'התוועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 292.

9) 'התוועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286 הערה 66 - מוגה (ההדגשה במקור).

6) ג' העניינים - לקוטי שיחות, שם, עמ' 276, סה"ש תשמ"ז ח"א עמ' 270 ו'התוועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286, מוגה.

7) ובפרט ע"פ המבואר במכתב שבלקוטי לוייצחק (אגרות קודש, עמ' רמט. רנד) הרמזים בכך ש'הילולא רבא' של אדמוה"ז היתה בחודש טבת - שמוה מובן עוד יותר איך שהיא עניין של שמחה -

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

הלכות ומנהגי חב"ד

הדור... שענינו העיקרי "להביא לימות המשיח" בפועל ממש³.

יום ראשון
כ"ד בטבת

יום ההסתלקות-הילולא של כ"ק רבנו הגדול, רבי שניאור-זלמן מלאדי נבג"מ זיע"א, בשנת תקע"ג (לפני מאתיים שנה בדיוק), ומנוחתו-כבוד בעיר האדיטש⁴.

כל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, ינצלו 'עת רצון' זו, כדי להוסיף:

(א) בלימוד התורה - להוסיף בלימוד תורת הנגלה ותורת הנסתר (תורת החסידות). ללמוד לפחות פרק משניות המתחיל באחת מאותיות שמו הקדוש; וכן מתורת בעל ההילולא: סעיף בשולחן-ערוך שלו במקום שליבו חפץ, וכן פרק מספרו תניא קדישא, וכן עניין בדרושי חסידות שלו, ומה טוב עניין שהוא בעיתו ובזמנו - מתורה-אור לפרשת השבוע⁵.

(ב) בעבודת התפילה - בסידורו השווה לכל נפש [כולל גם לימוד מאמרי חסידות שלו בעניין התפילה, החל מהמאמר 'הקול קול יעקב' שנדפס

שבת-קודש פרשת שמות
כ"ג בטבת

השכם בבוקר - אמירת תהילים בציבור. אחר-כך לומדים כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר-כך התפילה.

הפטרה: "הבאים ישרש" (ישעיה כזו, - כח, יג, כט, ככ"ב)¹.

מברכים החדוש. המולד: שבת-קודש), שעה 4:53 לפנות בוקר ו-12 חלקים.

ראש חודש שבט ביום השבת-קודש². אין אומרים 'אב הרחמים'.

יום התוועדות. התוועדות - בבית-הכנסת. "בשבת מברכים שבט צריך כל אחד ואחד לקבל על עצמו להוסיף ביתר שאת וביתר עוז במעשיו, תורתו ועבודתו של בעל ההילולא... ובפרט בהביטול וההתקשרות אל... "הנשיא הוא הכל", שבכל אחד ואחד - מציאותו וכל עניניו, בכל מכל כל, נעשים קודש לנשיא הדור, על-ידי זה שמלאים וחדורים בקיום שליחותו של נשיא

1) ספר המנהגים עמ' 32. ולהעיר ממאמר ד"ה קדש ישראל דש"פ שמות תרס"ח (המשך תרס"ו עמ' תק"ח. במהדורה החדשה עמ' תרע"א) שנאמר על פסוק מ"דברי ירמיהו" שהוא הפטרת פרשתנו כמנהג הספרדים, וכבר העירו ע"ז במהדורה החדשה. ואולי גם ע"ז נאמר ש"בתורת החסידות מבוארים כמה מנהגים שאינם בנוסח ונוהג חב"ד" (לקוטי שיחות ח"ג עמ' 799 הע' 25).

2) בה"א הידיעה - כך נהגו אצל הרבי, וכן הוא בסידור 'תהלת ה'" (בסידור 'תורה אור' ועוד, תיבת "ביום" אינה מנוקדת, ואחריה "(פלוגי)", ובסידורים אחרים, כמו 'אוצר התפילות' ועבודת ישראל, נדפסה גם תיבת "ביום" ללא ה"א הידיעה), ובלוח כולל-חב"ד.

"ביום השבת-קודש" - כך נהגו אצל הרבי, וכן מופיע, כציטוט מלשון ברכת-החדוש, בשיחה מוגהת (סה"ש תנש"א ח"ב עמ' 750), ודלא ככתוב בלוח כולל-חב"ד "ביום השבת".

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ב בטבת ה'תשע"ג - כ"ט בטבת ה'תשע"ג

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ב בטבת	הלכות טוען ונטען פרק יג-טו.	ה' שחיטה פרק י.	מ"ע רמו.
ש"ק	כ"ג בטבת	פרק טז. הלכות נחלות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא	מ"ע רמו. רמח.
א'	כ"ד בטבת	פרק ג-ה.	פרק יב.	מ"ע רמח.
ב'	כ"ה בטבת	פרק ו-ח.	פרק יג.	מ"ע רמח.
ג'	כ"ו בטבת	פרק ט-יא.	פרק יד.	מ"ע רמח.
ד'	כ"ז בטבת	פתח פיך וגוי. ספר שופטים והוא ספר ארבעה עשר.. הלכות סנהדרין.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	נדבות פי וגוי. ספר הפלאה והוא ספר ששי.. ה' שבועות.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קעו. מל"ת רפד. מ"ע קעה.
ה'	כ"ח בטבת	פרק ד-ו.	פרק ב.	מל"ת רפב. רפג. מ"ע רכט. רכח.
ו'	כ"ט בטבת	פרק ז-ט.	פרק ג.	מ"ע רכו. רכז. רל. רלא. מל"ת סו.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ב בטבת	4:37	5:25	5:47	6:50	9:12	11:46	12:16	4:49.4	5:16
ש"ק, כ"ג בטבת	4:37	5:25	5:48	6:50	9:12	11:46	12:16	4:50.1	5:17
א', כ"ד בטבת	4:37	5:25	5:48	6:50	9:13	11:47	12:17	4:50.9	5:17
ב', כ"ה בטבת	4:37	5:26	5:48	6:50	9:13	11:47	12:17	4:51.7	5:18
ג', כ"ו בטבת	4:38	5:26	5:48	6:50	9:13	11:48	12:18	4:52.6	5:19
ד', כ"ז בטבת	4:38	5:26	5:48	6:50	9:13	11:48	12:18	4:53.4	5:20
ה', כ"ח בטבת	4:38	5:26	5:48	6:50	9:14	11:48	12:18	4:54.2	5:21
ו', כ"ט בטבת	4:38	5:26	5:48	6:50	9:14	11:49	12:19	4:55.1	5:21

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות. ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין. *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם). שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
שמות	4:13	5:29	4:27	5:30	4:17	5:28	4:32	5:32
וארא	4:19	5:35	4:33	5:36	4:22	5:34	4:37	5:38

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעלייד צעיריאגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

'געשמאָק' בעשיית טובה ליהודי

יש תקופה בחיים שבה האדם עוסק בלימוד התורה והוא עומד למעלה מהתעסקות עם ענייני עולם, ויש תקופה של יציאה לעולם בתיקון הגוף ונפש הבהמית • אדמו"ר הזקן גילה את שיטת הבעש"ט והראה כיצד יש לעזור ליהודי בגשמיות, ובאופן של לפני משורת הדין • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

מנהג דרך ארץ, כמו שכתוב⁴ "ואספת דגנג גו", וישנם רק יחידי סגולה שהנהגתם כשיטת רשב"י ש"בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית עלידי אחרים, שנאמר⁵ ועמדו זרים ורעו צאנכם", ואילו כאשר "הרבה עשו כרשב"י אזי לא עלתה בידן".⁶

והמעבר מתקופה לתקופה הוא עניין החתונה, שאז מסתיימת התקופה ד"נפשי חשקה בתורה", - שלכן, בן עזאי שהיה במעמד ומצב ד"נפשי חשקה בתורה" כל ימי חייו, לא נשא אשה, או שנשא וגירש⁷. אבל לא זהו הסדר כפי ש"לשבת יצרה"⁸, "נכנס בשלום ויצא בשלום"⁹ -

ומתחילה העבודה של התעסקות עם העולם, שהרי "ריחיים בצווארו"¹⁰, שמוטלת עליו מצוה מן התורה לפרנס את בני ביתו, ובשביל זה צריך

א. בהמשך למוזכר לעיל אודות מאתיים שנה להסתלקות הבעל-שם-טוב, הרי כיוון שתורת חב"ד "היא היא תורת הבעל-שם-טוב ז"ל", צריך עניין זה להשתקף גם בתורת חב"ד, וגם בעניין שהוא "מעין" רצונו של הבעל-שם-טוב.

ובכן, ישנו עניין שני בשנה זו - מאתיים שנה מהחתונה של רבינו הזקן, מייסד תורת חסידות חב"ד, שהיתה גם כן בשנת תק"כ. ויש לבאר השייכות בין שני העניינים.

ב. ובהקדמה - שכללות הנהגתו של יהודי נחלקת לשתי תקופות:

לכל לראש ישנה התקופה ש"נפשי חשקה בתורה"¹¹, שאז נמצא בעולם שכולו אור, עולם התורה, עליה נאמר² "הלא כה דברי כאש", "מה אש אינו מקבל טומאה אף דברי תורה אינו מקבלין טומאה"³;

ואחר כך באה התקופה שצריך לעסוק בתיקון הגוף ונפש הבהמית וחלקו בעולם, לצאת לעולם כו', שכן, הנהגת רוב העם היא באופן ד"הנהג בהם

הרואים באופנים המבוארים בסעיף הבא.

3. אם אחד מהמבקרים בא מיוזמתו לבית חב"ד במכונית, למרות שאין כאן חילול ה' מצד השליח כלפיו מאחר והוא לא הזמינו, מכל מקום בכדי למנוע חילול ה' כלפי הרואים, על השליח לדבר עימו בנחת על דבר האיסור לנסוע במכונית בשבת והסתירה שיש בנסיעה כזו לבית חב"ד שכל עניינו הפצת תורה ומצוות. ואם יסרב לשמוע, יבקש ממנו לכל הפחות לא להחנות מכוניתו בסמוך לבית חב"ד בכדי למנוע חילול ה'. אם יש חשש סביר שהפנייה אליו באופן אישי תפגע בו ותרחיקו, אפשר להסתפק בדרשה כללית (בנוכחות) אודות חשיבות שמירת השבת, ולהזכיר בתוך הדברים את האיסור לנסוע במכונית, ולהודיע שגם מי שמשום מה מגיע לבית חב"ד באופן לא-רצוי זה, עליו להשתדל לכל הפחות לא להחנות המכונית בסמוך לבית חב"ד בכדי למנוע חילול ה'.

4. באם יש כמה מוזמנים (ומיעוט רבים שניים) החשודים להגיע בשבת במכונית, וכל שכן אם ישנם כמה שכבר באים בשבת במכונית, על השליח מוטל לפרסם ברבים על דבר האיסור לנסוע בשבת אף לצורך ביקור בבית חב"ד, בכדי למנוע חילול ה' כלפי הרואים והשומעים. לכתחילה עדיף שהפרסום יהיה עלידי מודעה בעיתון בשם הבית חב"ד. ואם זה בלתי אפשרי או חסר-תועלת, עליו לחזור על כך מדי פעם בדרשותיו ברבים. ובד בבד עליו להשתדל, כנ"ל, שגם אלו שעדיין מגיעים במכוניות שלא יחנו אותן בסמוך לבית חב"ד.

5. שליח שהזמין יהודי ולא העלה על דעתו שיבוא במכונית, או ששכח לדבר על כך בשעה שהזמינו, ובפועל הגיע האורח במכונית, עליו להשתדל לסדר לו מקום לינה אצלו או בקרבת מקום באופן שלא יצטרך לחזור לביתו, ולבקש ממנו לשבות שם ולהימנע מהנסיעה במכונית, כי אם לא יעשה כן יש חשש לחילול ה' כלפיו, שכביכול השליח מרוצה ממעשהו מאחר שהזמינו. ואם לא נענה לבקשה, אין הדבר באחריותנו.

6. אם המוזמן שואל במפורש: 'אם אבוא, אסע ברכב. ובכן, האם עדיף שאבוא או שאשאר בביתי?'. אין לומר לו בסתמא: 'תבוא' (משום חילול ה' כנ"ל). אלא יש לומר לו: 'אני מזמין אותך לבוא לפני שבת ולשבות אצלי כל השבת, ובאופן אחר - עדיף שלא תבוא'. ואם למרות זאת הוא מגיע בשבת במכונית, על השליח להשתדל למנוע חילול ה' כלפי הרואים באופנים המבוארים לעיל (סעיף 3).

7. כשמודיעים לציבור (בכתב או בעל-פה) על תפילה או אירוע בשבת, יש להודיע עם זה במפורש, שכידוע אסור לנסוע ברכב בשבת ואין מקום להשתתף באירוע תורני כלשהו עלידי חילול שבת. ואם בכל זאת באו אנשים במכוניות, אין הדבר על אחריותנו. אך אם הדבר ממשיך באופן קבוע, יש לשדלם (באופן אישי, או בדרשה בציבור כנ"ל) להימנע מכך, ובכל אופן לא להחנות המכוניות בסמוך לבית חב"ד, מפני חילול ה'.

8. בכל מקרה, אין למנוע או לקצר תפילה או אירוע בבית חב"ד, גם אם ידוע שיהיו כאלה שיחללו שבת כדי להגיע אליו, אלא יש להשתדל למנוע חילול שבת וחילול ה' באופנים הנ"ל.

9. הבהרה חשובה! לא ימלט ששליח שינהג על-פי הכללים הנ"ל יגרום לא-אחת לכמה וכמה מקורבים להימנע מלבקר בבית חב"ד בשבת! ומוכן שבאופן טבעי גורם הדבר כאב לכל שליח - בשעה שכל מעייניו נתונים לקרב כמה שיותר יהודים לתורה ומצוות, וכאן הגבלות אלו כביכול 'מפריעות' לעבודת השליחות. אך כגון דא עליו להזכיר לעצמו את הוראתו הברורה של המשלה⁸ - שגם במקום בו שוררת שממה רוחנית צריכה השליחות להתבצע תוך הקפדה אפילו על קוצו של יוד! וידועה הוראת רבותינו נשיאינו⁹ הנלמדת מלשון המשנה "ומקרבן לתורה", שמקרב הבריות לתורה ולא שמקרב התורה אליהם.

הרב יהודה לייב נחמנסון, רחובות

(4) עקב יא, יד.
(5) ישעי' סא, ה.
(6) ברכות לה, ב.
(7) ראה סוטה ד, ב. תוד"ה שיתקיים - יבמות שם.
(8) ישעי' מה, יח.
(9) ראה חגיגה יד, סע"ב. טו, סע"ב. ירושלמי שם פ"ב ה"א.
(10) קידושין כט, ב. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ג ה"א ואילך. וש"נ.

(8) לקוטי שיחות ח"א ויגש ס"א י"ד.
(9) ראה לקוטי שיחות ח"ב בהעלותך ס"א. ועוד.

הזמנה לשבת

בהקשר לנושא זה בגליונות תתקכ"ט ותתקמ"ד – מוגש בזאת סיכום קצר ממאמר הלכתי שכתבתי לפני כמה חודשים¹ בכירור דעת אדמו"ר הזקן באיסור מסייע לדבר עבירה והוראת הרבי (ופסק הרב דבורקין ע"ה) בעניין הזמנת יהודים לבית חב"ד לשבת, ובהתאם לכך – מסקנות מעשיות לפי הנראה לעניות דעתי: סיכום המאמר בקצרה:

א. הזמנת יהודים לבית חב"ד בשבת כשידוע לנו שיבואו במכונית, אין בה משום "לפני עיור" מדאורייתא אלא רק "מסייע לדבר עבירה" שהוא מדרבנן, מאחר שיכולים לנסוע בלאו הכי.²

ב. אם יש לתלות שהמוזמנים יבואו ללא חילול שבת, אפילו בתלייה שאינה כל כך קרובה, אין איסור "מסייע" בהזמנתם.³

ג. גם אם אין לתלות שלא יחללו שבת עקב ההזמנה, מכל מקום כשההזמנה נעשית קודם השבת אין בכך משום "מסייע".⁴

ד. גם אם אין לתלות שלא יחללו שבת, אם הוא באיסורים דרבנן בלבד, מותר להזמין, מאחר שהמטרה היא לצורך קירובם לתומצי שהוא בכלל מצות צדקה, וגם אינם מחללים בזדון אלא מחמת שאנוסים בדעתם.⁵

ה. בהזמנת יהודים לבית חב"ד לשבת אין איסור "מסית" גם אם ידוע שיחללו שבת לשם כך, כי עיקר גדר מסית הוא "ברוע לבו" שמתכוין להחטיא את חבריו, ואילו כאן המטרה לקרבם ליהדות וקיום תומצי.⁶ 1. מדברי הרבי ומהוראת הרב דבורקין משמע שגם כאשר אין איסור מסייע ומסית בהזמנת יהודים לבית חב"ד לשבת, אסור להזמין באופן שייגרם חילול ה' עקב הגעתם בשבת באופן האסור, הן כלפי המוזמנים עצמם והן כלפי הרואים. אך מאידך גיסא, אין לקצר או למנוע פעילות רוחנית כלשהי עקב חשש זה.⁷ מסקנות מעשיות ע"פ הכללים הנ"ל:

1. שליח המזמין יהודי לבקר בבית חב"ד בשבת, אם יש חשש סביר שיבוא או יחזור במכונית בשבת, עליו להכין לו מקום לינה בבית חב"ד או בסביבתו ולבקש ממנו להגיע לפני כניסת שבת ולשבות שם. באופן זה מונע השליח חילול ה' מצידו כלפי המוזמן – גם אם לבסוף הלה לא ייענה לבקשתו ויבוא או יחזור במכונית בשבת.

2. אם בתגובה להזמנה באופן הנ"ל משיב המוזמן שאינו מעוניין לשבות בבית חב"ד וגם אינו יכול להתחייב להגיע במכונית לפני שבת, על השליח לומר לו שמאחר ומוכנת הסתירה לבוא במכונית בשבת לבית חב"ד – שכל עניינו הפצת תורה ומצוות – על כן עדיף שלא יבוא לשבת (אלא יבקר בבית חב"ד בימות החול). ואם למרות זאת הוא מגיע בשבת במכונית, על השליח להשתדל למנוע חילול ה' כלפי

(1) התפרסם לאחרונה בקובץ הערות התמימים ואנ"ש 'רחובות הנהר' שע"י ישיבת תורת"ל רחובות ל"ג בעומר תשע"ב עמ' 36 (המופיע שם הוא מהדורה ראשונה, ויש כמה שינויים במסקנות המופיעות כאן). ניתן לקבל המאמר גם בפנייה לדוא"ל: ylylyrns@etrog.net.il.

(2) ראה שו"ע סי' שמו ס"ב. ש"ת צ"ץ אליעזר ח"ו סי' ג אות ה. שו"ת מגדל צופים ח"ב סי' לא בסופו.

(3) ראה שו"ע"ר שם ס"ד. תוספות גיטין ס"א, א ד"ה משאלת. חידושי הרשב"א שם. נתיבים בשדה השליחות עמ' רטו.

(4) ראה שו"ע"ר שם. מגן אברהם שם ס"ק ד. תורת זרעים שביעית פ"ה מ"ו. חוט שני שמיטה פ"ח ס"ק יא. קובץ תורת המערב עמ' קנט. אגורה באהלך סי' מד. קובץ אור ישראל נב עמ' ל.

(5) ראה מגן אברהם ופרי מגדים סי' קסט ס"ק ו. משנה ברורה שם ס"ק יא. שערי אהבת ישראל עמ' רפט.

(6) ראה יד רמ"ה סנהדרין כט, א. פירוש הריב"א (בדעת זקנים מבעלי התוספות) בראשית ג, יד. מהר"י פערלא על ספר המצות לרס"ג ח"ג עונש כד"כ ד"ה וראיתי וד"ה ואמנם. שו"ת אגרות משה אור"ח ח"א סי' צט. תוספות ישנים כריתות ד, א. רש"י שם ג, ב ד"ה וישנו בלב. נתיבים בשדה השליחות עמ' רכג.

(7) ראה אגרות קודש ח"ד עמ' צה ועמ' קנה. התקשרות גליון תתקכט עמ' 15.

של כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁷ אודות תולדות רבינו הזקן, שכאשר הסכים על השידוך, התנה שיעמידו לרשותו את ה"נדן", וכאשר קיבל את ה"נדן" – שהיה הון רב, כיוון שהיו חפצים ביותר בשידוך, לפי שרבינו הזקן היה מהגאונים כבר בהיותו בן ט"ו שנה¹⁸ – הקדיש את כל ה"נדן" עבור עשיית טובה לבניישראל, לסדרם בפרנסה על-ידי זה שיתעסקו במלאכת האדמה.

כלומר: אותו עניין שהיה אצל הבעל-שם טוב באופן שהוא מן הקצה אל הקצה, מרזין דרזין בהעלם הכי גדול אפילו מצדיקים נסתרים, עד לאמירת ברכה ואמן יהא שמיה רבא עם תינוק קטן – התלבש אצל רבינו הזקן באופן של הבנה והשגה וסדר השתלשלות, לקחת את ה"נדן", ולהלוות ולהעניק ממנו ליהודים שיוכלו לעסוק במלאכת האדמה, ובוזה יתקיים אצלם "וברכך הוי' אלקיך בכל אשר תעשה".

ד. ויש להוסיף בזה:

בחסידות ישנו עניין נוסף – שהנהגתו של חסיד היא לפניו משורת הדין¹⁹, כך, שגם הנהגתו בעשיית טובה ליהודי היא לפניו משורת הדין. וכידוע²⁰ פתגם אדמו"ר הזקן בנוגע למהותו של חסיד (כאשר שאלו אותו מהו חסיד, ורצה להשיב בקיצור) – שחסיד עושה לטובת זולתו גם בדבר המזיק לו. וכאשר שאלוהו היכן הוא המקור לכך בנגלה דתורה, השיב, שזוהי גמרא מפורשת²¹: "ג' דברים נאמרו בציופוניים, שורפן חסיד, קוברן צדיק, זורקן רשע", כי, כאשר זורקן, "אשה מעוברת עוברת עליהן ומפלת", וכדי לשמור שלא יבוא דבר בלתי טוב, הנה צדיק קוברן, אבל עדיין איכא למיחש שמא יתגלו; ולכן חסיד שורפן, שאז "ליכא למיחש שמא יתגלו", ואף ש"שרפת צפורן (וכן כל דבר הבא מן האדם)" מזקת לאדם, הנה "לכך הוא

לעסוק בענייני העולם, כמו שכתוב¹¹ "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה".

וכפי שמבאר רבינו הזקן בהלכות תלמוד תורה¹² ש"תחלת זמנה (של מצות פרו ורבו) הוא מבן שמונה עשרה (כמאמר¹³ "בן שמונה עשרה לחופה", דהיינו בתחילת שנת ה"ח¹⁴), כי גם אחר הנישואין יוכל ללמוד ב' או ג'¹⁵ שנים בלי טרדה גדולה כל כך בטרם יוליד בנים הרבה", עד שיהיה "בן עשרים (שאז הוא הזמן) לרדוף" אחר מזונותיו¹⁶.

ג. ועל-פי זה יש לבאר הקשר והשייכות שבין הסתלקות הבעל-שם טוב לחתונת אדמו"ר הזקן שהיו באותה שנה:

אצל הבעל-שם טוב היה ה"געשמאק" [=עונג] לעשות טובה ליהודי שהיה שלא בערכו כלל – שהרי הבעל-שם טוב היה בדרגה נעלית ביותר, וכאמור לעיל שבתחילה היה צדיק נסתר אפילו לגבי הצדיקים הנסתרים שבדורו, שגם הם לא ידעו גודל העילוי של הבעל-שם טוב כמו שהוא לעצמו, ובהיותו במדרגתו הנעלית, היה אצלו ה"געשמאק" לעשות טובה ליהודי, עד לילד קטן ששייך רק לאמירת ברכה ואמן יהא שמיה רבא.

וכיוון שתורת חסידות חב"ד מבארת את תורת הבעל-שם טוב בהבנה והסברה, הרי גם ה"געשמאק" של הבעל-שם טוב בעשיית טובה ליהודי בא על-ידי רבינו הזקן בהתלבשות ב"סדרי העולם" – שישנו הזמן ש"נפשי חשקה בתורה", ואילו העבודה דעשיית טובה ליהודי מתחילה לאחר החתונה, כאשר "ריחיים בצווארו", שאז מתחילה העבודה בעולם.

וזהו שבשנת הסתלקות הבעל-שם טוב (שלימות עבודתו) היתה החתונה של אדמו"ר הזקן – שאז התחילה אצלו העבודה של עשיית טובה ליהודי בפועל ממש, כמסופר ברשימות

(17) נעתק בספר התולדות אדה"ז (הוצאת תשמ"ו) ח"א פ"ג (ע' 82).

(18) ראה סה"ת שם (ע' 68 ואילך). וש"נ.

(19) ראה אנציק' תלמודית ערך חסיד בתחלתו (כרך טז ע' שפה). וש"נ.

(20) לקו"ד ח"א סח, א.

(21) נדה יז, א.

(11) פ' ראה טו, יח.

(12) שם סה"א.

(13) אבות ספ"ה.

(14) ראה רמב"ם הל' אישות פט"ו ה"ב.

(15) ראה גם תר"מ ח"ז ע' 29. וש"נ.

(16) אבות שם ובפי' הרע"ב.

פולחן הטבע המצרי, בהראותו שגם מי הנילוס תלויים בברכת הקב"ה (שנשפע עליידי ברכת יעקב). אך יעקב עצמו – מבואר בחסידות – שהיה מנותק ומובדל מהעולם הזה בכלל וממצרים השפלה בפרט, השפעתו על מצרים עברה דרך יוסף (רמז לדבר – "ויבא יוסף את יעקב אביו ויעמידהו לפני פרעה" – בראשית מז). מובן אפוא, כי כל עוד יוסף היה בחיים, נמשכה גם השפעת יעקב במצרים, ולא היה "משוי מצרים" בתקופו. אך לאחר מות יוסף כלתה ונגמרה השפעת יעקב ו"כאילו אותו היום נכנסו למצרים".

(לקוטי שיחות, כרך ו, עמ' 31-32)

ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך (א,יג)

בגמרא (סוטה יא) מצינו שני פירושים למילה 'פרך': א) שהיו נותנים מלאכת אנשים לנשים ומלאכת נשים לאנשים, היינו שהיו מעבידים אותם בעבודה שהיא בניגוד לטבע האדם ורגילותו. ב) 'פה רך' – פרעה פיתה את העם תחלה בדברים רכים ובהבטחת שכר עד שהכניסם למעגל העבודה. שני הדברים הללו קיימים גם בעבודת הבורא: א) מלאכת אנשים לנשים כו' – יש לעבוד את ה' בעבודה שהיא בניגוד לטבע האדם ובהוספה על הרגילות שלו (וכשם שעבודת נשים לאנשים נחשבת לעבודת פרך, אף שעבודת נשים קלה יותר מעבודת אנשים, כן הוא בעבודת הבורא: גם עבודה קלה נחשבת לדבר גדול אם היא לא לפי רגילות האדם או בניגוד לטבעו). ב) 'פה רך' – יש לבטל את המדות הרעות של כעס וקנאה וכיוצא בהם עליידי "מענה רך משיב חמה". עליידי 'עבודת פרך' בעבודת ה' מבטלים את עבודת הפרך כפשוטה.

(תורה אור שמות דף נא עמ' ג'ד)

ותרד בת פרעה... ותרא את התיבה... ותיקחה (ב,ה)

למה היתה הצלת משה עליידי בת פרעה? אלא פרעה גזר להמית את הזכרים ולהחיות הנקבות, כי רצה שבחינת הנוקבא תהיה בהתגברות על הדכורא ולגרום עליידי זה לבחינת דינים וגבורות (על פי הקבלה 'זכר' הוא בחינת חסד ו'נקבה' – בחינת גבורות). לכן החייתה וגדלה את הבן, את משה, מידה כנגד מידה.

(תורת לוי יצחק, הערות למסכת כלים עמ' רצה)

ומשה היה רעה את צאן יתרו חותנו (ג,א)

מסופר במדרש (רבה), שכשהיה משה רועה את צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי, ורץ אחריו עד שהגיע לבריכה של מים ועמד הגדי לשתות. כיוון שהגיע משה אליו אמר: לא הייתי יודע שרץ היית מפני שהיית צמא, עייף אתה! הרכיבו על כתפו וחזר אל שאר הצאן. אמר הקב"ה: יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כך, חייך אתה תרעה צאני ישראל... לפנינו רמז נפלא: ה'גדי' אינו בורח מן ה'עדר' בגלל רשעותו וזדון ליבו; הוא עושה זאת מתוך צימאונו. נשמתו צמאה לאלוקים, אך אין הוא יודע שאפשר לרוות את צימאונו במי התורה, ולכן הוא פונה לרעות בשדות זרים... רועה ומנהיג אמיתי הוא מי שמכיר ומגלה את הסיבה הפנימית לבריחת ה'גדי', ולכן הוא רודף אחריו ומחזירו למוטב.

(מהתועדות יום ב דחג השבועות תש"מ. שיחות קודש תש"מ כרך ג, עמ' 222)

חסיד, שמחמיר לשורפן אף על גב שמזיק לו²². וזוהי כללות ההנהגה של לפנינו משורת הדין – שאינו מתחשב בכך שהדבר יכול להזיק לו, ובלבד לעקור מן השורש מציאות שיכולה לגרום היזק לזולת.

ובנוגע לענייננו:

מצד הדין, היה רבינו הזקן יכול להתחיל בעבודה של עשיית טובה ליהודי – הקשורה עם עניין החתונה (כנ"ל) – בהיותו "בן שמונה עשרה לחופה"; אבל מצד ההנהגה דלפנים משורת הדין

השכינה. ועליידי זה מגיע בעבודתו לעילוי ד"פדה בשלום נפשי" – כפי שמבאר אדמו"ר האמצעי בארוכה²⁵ תורת רבינו הזקן²⁶, שזוהי דרגת העבודה ד"בכל מאדך", שאין בו רע כלל, שלא זו בלבד שיצרו מסור בידו²⁷, ולא זו בלבד ש"לבי חלל בקרבי"²⁸, אלא יתירה מזה – שהיצר הרע נעשה מסייע, כיוון שנעשה כולו טוב, על דרך עולם האצילות ששם "לא יגורך רע"²⁹, וכן הוא גם בעבודתו למטה, שאין לו רצון

כאשר הולכים בסדר העבודה של "געשמאק" בעשיית טובה ליהודי, אזי נעשה לא רק טובתו של הזולת, אלא גם תכלית העילוי בנוגע לעצמו

ותענוג בכל ענייניו הגשמיים, בלתי להוי' לבדו. ומצד זה שכל ענייניו הם אלקות – נעשה פריצת כל גדרי העולם, וזוכה לבני חיי ומזוני רויחי כפשוטו.

* * *

1. בשנת תרס"ז התוועד כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע במוצאי שבת קודש הסמוך לכ"ד טבת³⁰. ולאחרי זה, בליל כ"ד טבת³¹, דיבר בעניין סיפור חלומו של אדמו"ר האמצעי. לא אחזור עתה על פרטי הדברים, כיון שכבר נדפסו³², אלא אחזור רק על נקודת העניין: תוכן חלום אדמו"ר האמצעי – שהיה מונח דף עץ על פני רוחב נהר מים, ועבר כ"ק הרב המגיד מעבר לעבר על הדף והתנענע, ואחר כך עבר

– התחיל רבינו הזקן בעבודה זו שלש שנים לפני כן, בהיותו בן ט"ו שנה (בשנת תק"כ), כדי שכאשר יהיה בן י"ח, שאז מחויב הוא בעבודה זו בחיוב גמור, אזי תהיה חזקה של שלש שנים לעבודתו בעשיית טובה לבני ישראל לסדרם בפרנסה עליידי מלאכת האדמה (הקשורה עם חזקת שלש שנים²³).

ה. וזוהי גם ההוראה ונתינת כוח לכל אחד ואחד, – כדברי רבינו הזקן²⁴ שעניין החסידות אינו רק עבור חלק מבני ישראל, אלא זוהי נחלת כל בני ישראל, ובמשך הזמן הרי זה יגיע לכולם – שכאשר הולכים בסדר העבודה של "געשמאק" בעשיית טובה ליהודי, אזי נעשה לא רק טובתו של הזולת, אלא גם תכלית העילוי בנוגע לעצמו – המעלה של "עובד" לגבי "משכיל" (כנ"ל..). וכאמור, שכאשר פודה תינוק שנשבה בין הנכרים, הרי זה "כאילו פדאני לי כו" – פדיית

25) ראה ד"ה פדה בשלום בשעה"ת פי"א (גה, ג ואל"ך).

26) ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' רטז.

27) ע"פ קידושין ל, ב. וש"נ.

28) תהלים קט, כב. וראה ברכות סא, ב.

29) תהלים ה, ה. וראה לקו"ת במדבר ג, סע"ג. וש"נ.

30) סה"ש תורת שלום ע' 78 ואל"ך.

31) סה"ש שם ס"ע 85 ואל"ך.

32) ראה גם לקו"ד ח"ד תשנה, ב.

22) תורה שורפן – שם.

23) ראה ב"ב פ"ג.

24) ראה סה"ש תרפ"ט ע' 72. תש"ד ע' 93. ע' 163. אנ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ח ע' תרי. ח"י ע' דש. לקו"ש ח"ט ע' 344. ועוד.

פרשת שמות

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה (א,א)

לפעמים, כאשר האדם משיג שלמות מסויימת במעשה המצוות או ביראת ה' וכיוצא בזה, הוא עלול לבוא לידי גאווה ושביעות רצון עצמית. הרגשה זו מבטלת את ערך העבודה ומורידה אותה ל'קליפות'. זהו שרמזו הכתוב:

"ואלה שמות בני ישראל" – מי גרם לשמות ולשימון של עבודת בני ישראל?
 "הבאים מצרימה" – שירדו ל'מיצר' הקליפות:
 "ראובן" – על ידי שאדם מתגאה בעבודת ה' שלו ואומר "ראו, אני עובד את עבודתי בשלמות",
 "שמעון" – "ראוי אני שישמע ה' בקולי בזכות עבודתי",
 "לוי" – "הקב"ה צריך להילוות אליי בגלל מעשיי",
 וכן בשאר השמות.

(צוואת הריב"ש, סימן קכד, עמ' 44)

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה (א,א)

מלמד שלא שינו את שמם. באותם השמות שירדו למצרים, באותם שמות עלו (מדרש רבה)

הפסוק רומז לנו את סוד קיומו של העם היהודי בגלויות קשות ומסוכנות. כשריכוז יהודי שרוי ב'מצרים', במקום שאורח חייו עומד בניגוד מוחלט לרוח התורה, צריך להבטיח בראש ובראשונה שהילדים ("בני ישראל") יזכרו וידעו מי הם ומי היו אבותיהם. יש להחדיר לתודעתם כי ילדים יהודים המה, בני אברהם, יצחק ויעקב, ובנות שרה, רבקה, רחל ולאה (כמרומו בתיבת ישראל, שהיא נוטריקון של שמות האבות והאימהות), ואז יישאו את שמותיהם היהודיים בגאון ובראש מורם. ילדים אלה, כאשר יגדלו, ידעו לשמור על הזהות היהודית שלהם בכל מצב, ובבוא המועד יצאו מ'מצרים' באותם השמות שירדו – יהודים לכל דבר.

(לקוטי שיחות כרך 1 עמ' 243)

הבאים מצרימה (א,א)

כל זמן שהיה יוסף חי לא היה עליהם משוי (=משא, עול) של מצרים; מת יוסף, נתנו עליהם משוי. לפיכך כתיב "הבאים" (לשון הווה), כאילו אותו היום נכנסו למצרים (מדרש רבה)

המוכן הפנימי של 'משוי מצרים' הוא השיטה המצרית של פולחן הטבע, שאותה ניסו לכפות על ישראל, במישרין ובעקיפין. תוקפו של 'משוי' זה התחיל לאחר מות יוסף: כידוע, היתה שיטה זו מבוססת על העובדה שארץ מצרים מקבלת מים מהנילוס ואינה זקוקה למטר השמים. כשביקר יעקב אצל פרעה בירכו שיעלה הנילוס לרגליו, וברכתו נתקיימה. בזה החליש יעקב את

אביו, רבנו הזקן, על הדף, ולא התנענע כלל. כשסיפר אדמו"ר האמצעי אודות החלום לרבנו הזקן, אמר לו רבנו הזקן: מה הנך מתפלא? הרבי (דהיינו הרב המגיד) עשה צדיקים, ואנכי עשיתי תודה לקל הרבה בעלי תשובה גם כן.

ז. ויש לומר בדרך אפשר פירוש הדברים במעלת בעלי תשובה על צדיקים:

מבואר³³ בטעם מאמר רז"ל³⁴ "המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה", שאם לא יחשוב כלל אודות העולם בשעת התפלה, הרי לאחר התפלה, כשיצא לעסוק בענייני העולם, יכלבל אותו העולם, ולא יישאר אצלו שום רושם מהתפלה. ולכן בשעת התפלה צריך להיות "עיניו למטה", דהיינו שגם בשעת התפלה יחשוב אודות העולם, לייחד את העולם גופא עם אלקות, ואז, גם כשיעסוק בענייני העולם יישאר אצלו הרושם מהתפלה.

ועל דרך זה יש לבאר החילוק בין צדיקים ובעלי תשובה:

צדיק – לא היתה לו שייכות לרע מעולם, ולכן, אם יזדמן לו עניין של רע, אין לדעת מה יהיו תוצאות הדבר, כיון שכל עבודתו היא בסדר והדרגה דהשתלשלות³⁵.

מה שאין כן בעל תשובה, שידוע אודות מציאות הרע, וכבר עבר את כל העניינים כו' – אין לו מה להתיירא, ומובטחים שבכל מקום שישלך יישאר בשלימותו, כיון שעבודתו היא למעלה מהשתלשלות.

וזהו הטעם שרבנו הזקן לא התנענע כשעבר על הדף, כי מצד מעלת בעלי תשובה, הנה גם כשצריך לעבור דרך "מים הזידונים"³⁶, גם אז אינו מתנענע, כיון שבטוחים בו תמיד.

(קטעים מהתועדויות י"ט כסלו, ה'תש"כ; ש"פ וארא ה'תשח". תורת מנחם כרכים כז עמ' 210'207, כא עמ' 324'322 בלתי מוגה)

(33) ראה לקו"ת פ' ראה כד, א. סהמ"צ להצ"צ כד, א. ובכ"מ. (34) יבמות קה, ב.

(35) חסר כמה תיבות (המו"ל).

(36) לשון הכתוב – תהלים קכד, ה.

(37) ראה גם שיחת ש"פ וארא, מבה"ח שבט תשט"ו בתחלתה (תו"מ ח"ג ע' 196 ואילך).

(38) שבת קיח, סע"ב.

(39) ראה זח"ג קנג, ב. לקו"ת דרושי שמע"צ צב, ב. ובכ"מ.

(40) סי' ז"ך (קמז, א). שם סכ"ח (קמח, א).

מזכים אותנו בהבאת הגאולה

'ותן חלקנו' בביאת המשיח

עבודתו של רבינו הזקן היתה בעיקרה – כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בכמה וכמה שיחות – לגלות דרך חסידות חב"ד, ולא להסתפק בכך, אלא גם להפיץ את דרך חסידות חב"ד. וכידוע שרבינו הזקן רצה שתורת חסידות חב"ד תהיה שייכת (לא רק ליחידי סגולה, ולא רק לסוג מיוחד של בני־ישראל, אלא) לכל אחד ואחת מבני־ישראל.

בעניין זה עסק רבינו הזקן בעצמו, ובוה עסקו רבותינו נשיאינו הבאים אחריו, ממלאי מקומו, והם מסרו לנו וציוו עלינו לעסוק בזה – כדי לזכות אותנו בכך.

כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר בנוגע לכתיבת הספר־תורה לקבלת פני משיח צדקנו, שהיה ביכולתו לכתוב הספר־תורה בעצמו, אלא שרצה לזכות בזה את כל בני־ישראל, ולכן נתן את היכולת והאפשרות שכולם יוכלו להשתתף בזה.

וכן הוא בנוגע להתעסקות בהפצת המעיינות חוצה כדי לפעול ביאת המשיח (אימתי קאתי מר, לכשיפוצו מעיינותיך חוצה) – שרבותינו נשיאינו היו יכולים לפעול זה בעצמם באופן ד"צדיק גוזר והקב"ה מקיים", אלא שרצונם היה לזכות את כל אחד ואחד מאתנו שגם לנו תהיה שייכות והשתתפות בפעולה דהבאת המשיח ("אַרְאֶפְכֵּינִיגֵעֵן מְשִׁיחֵן") כאן למטה מעשרה טפחים, ולכן השאירו לנו מקום שנוכל גם אנו מצידנו לעשות משהו בהפצת המעיינות חוצה, שכן, כשיהיה לנו חלק בהכנה והקדמה לביאת המשיח ("יפוצו מעיינותיך חוצה"), יהיה לנו גם חלק – לא באופן של "נהמא דכיסופא" – בביאת המשיח ("אתי מר"), במהרה בימינו.

(משיחת כ"ד בטבת תשי"ב – תורת מנחם תשי"ב, כרך ד, עמ' 245-246 – בלתי מוגה)

עלידי חיבור סתים וגליא תבוא הגאולה

אודות שמו של רבינו הזקן – "שניאור" – מסופר בשיחות שרומז על "שני אור": "אור" – קאי על התורה, כמו שכתוב "כי נר מצווה ותורה אור", ויש בה שתי בחינות אור: אור דתורת הנגלה, ואור דתורת החסידות, ושניהם יחדיו נרמזים בהשם "שניאור" – שם אחד, שבו נכללים שני האורות, הן האור דתורת הנגלה והן האור דתורת החסידות.

...פעולתו של יהודי שתהיה הגאולה השלימה, היא עלידי שלימות התקשרותו עם הקב"ה, עלידי אורייתא, שהיא הממוצע שעלידה נעשית ההתקשרות דישאל עם הקב"ה.

וכיוון שההתקשרות עם הקב"ה צריכה להיות באופן שה"גליא" וה"סתים" דישאל קשורים עם ה"גליא" וה"סתים" דקוב"ה, צריך להיות גם חלקו בתורה ("ותן חלקנו בתורתך", "חלקנו" דייקא) המקשרת את ישראל עם הקב"ה, הן ב"גליא" דאורייתא והן ב"סתים" דאורייתא, שאז ההתקשרות עם הקב"ה היא "קשר של קיימא" – שהוא מב' קשרים – סתים וגליא.

וכשישנו קשר של קיימא בין ישראל וקוב"ה, לאחרי שלילת ההפסק ד"עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלוקיכם", אזי באה הגאולה האמיתית והשלימה, כפי שמבאר רבינו הזקן באגרת־התשובה שתיקף לאחר ברכת "סלח לנו" מברכים "גואל ישראל" – כן תהיה לנו במהרה בימינו עלידי משיח צדקנו.

(שם, עמ' 243-241 – בלתי מוגה)

גויים, גם אם מספרם 140 ומקום מושבם בבנין זוכית וכו'.

גם אם "רגשו גוים ולאומים יהגו" בוודאי שאין זה אלא "ריק" [עוד שמלכתחילה תמונה כיון ש"מזליהו חזי" שבסופו של דבר תהיה להם מפלה שוממה, לשם מה מטעים עצמם בכלל – "למה רגשו"].

ובשעה שיהודי קשור ל"מוסרותימו" ועם "עבותימו" שזה מוסב על תפילין של יד ותפילין של ראש (מדרש תהילים על הכתוב – תהילים ב,ג) [נוסף על הפירוש (ירושלמי עבודה זרה פרק ב' הלכה א') שזה מוסב על חוטי ציצית ורצועות של תפילין] – הענין של "מבצע תפילין", אזי דבר בטוח הוא שרואים בגלוי – "על הוי' ועל משיחו" – שמגיע משיח צדקנו ומוציא את בני ישראל מהגלות – "תלוקטו לאחד אחד בני ישראל" (ישעי' כו, יב) כפרש"י בפרשת נצבים (ל, ג) ולא עכבם אפילו כערף עין.

שזוהי אחת המצוות הראשונות בתורה, יש לה גם את התכונה המיוחדת להביא להרמוניה בין המוח והלב, השכל והרגש, כפי שזה מרומז בשני החלקים של התפילין, שאחד מהם מונח על הזרוע השמאלית כנגד הלב והאחר על הראש, מקום משכן המוח. כל השמחה של האדם תלויה בכך שיגיע להרמוניה כזו. אף־על־פי שקרוב לוודאי שענין זה אינו בתחום העבודה של מר, בטוחני שבאופן עקיף יכול הוא לנצל את השפעתו הטובה לחיזוק והפצת הקיום של מצוה גדולה זו, וזכות הרבים תעמוד לו ולבני־ביתו לאורך ימים.

אם קשורים לא נופלים

בין דבריו בהתוועדות י"ב תמוז תשל"ו (שיחות קודש תשל"ו כרך ב' עמ' 451 ואילך) אמר הרבי: על־אחת־כמה־זכמה שאין להתפעל מכמה

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות' ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 140 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר־חב"ד 60840.

כמו־כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

מצוות (ומבצע) תפילין

הידור בתפילין כדרך לבטל את קליפת עמלק, והקפדה על הנחתן כסגולה לשמירה במלחמה • למרות תענוגי הנשמה למעלה, חסרה היא את ההמשכה האין־סופית שבהנחת תפילין בהיותה בגוף, אפילו פעם אחת • הרבי בוחן תאומים חתני בר־מצווה בנושאי תפילין • מכתב לעסקן במרוקו על המטרה והמאמץ סביב 'מבצע תפילין' • ועל סגולת המצווה בעת אשר "רגשו גויים ולאומים יהגו"

עצה לקליפת עמלק

במאמר חסידות (דיבור המתחיל והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל) שהשמיע הרבי בהתוועדות פורים תש"ל, המבוסס על מאמרי שנת פר"ת, מתבטא בין השאר (ספר המאמרים תש"ל עמ' 186):

ואחר־כך מבאר במאמר עוד עצה לבטל קליפת עמלק, והוא על־ידי מצוות מעשיות והיינו ההשתדלות בקיום המצוות וההידור בהם, וכמו במצוות תפילין בכתב־הפרשיות (זה כולל הגהתן) על־ידי סופר מומחה וירא־אלוקים, וכן תיקון הבתים על־ידי מומחה וירא־אלוקים, שהנחתן תהיה כדבעי ושלא יסח דעתו מהם. ועל־דרך־זה בשאר המצוות.

הרבי הזהיר מראש

ממכתבו של הרבי לחסיד רבי שלמה־זלמן העכט משיקגו, מא' בסיוון תשי"א (אגרות קודש כרך ד, עמ' שטו), אנו למדים על חזונו – עוד בטרם עלה לנשיאות – הקשור בהנחת תפילין של חייל. וכך נאמר במכתב:

קבלתי מכתבו מערב־שבת קודש על־דבר

האיש חיל מר... שי' שחזר עתה לשיקאגא ונמצא בבית החולים כי נפצעה ידו השמאלית.

כפי זכרוני הנה קודם שנסע בקיץ העבר, הוריתי לו שיהיה בהנחת תפילין, וצריך לברר אצלו אם מילא זאת, שזהו דבר התלוי בידו השמאלית גם־כן, ובאם חס־ושלום לא קיים זאת, אזי בהקדם ביותר האפשרי צריך שיקבל על עצמו בהחלטה גמורה אשר תיכף בשונו לאיתנו יזהר בתכלית במצות הנחת תפילין ובשמירת השבת־קודש, ואקוה לשמוע בשורה טובה בזה.

הפסד אין־סופי בחסרון מצווה

אגב התייחסות של הרבי לענייני השואה ואושוויץ, התבטא פעם ("א ניסן תשל"ג – שיחות קודש תשל"ג כרך ב' עמ' 33):

אדמו"ר הזקן כותב בתניא שבשעה שיהודי מקיים מצווה כאן, הרי [למרות ש]לאחרי קיום אותה מצווה יכול לעסוק בעניינים רבים של רשות (ואפילו בעניינים הפכיים) נפעל למעלה "יחוד נצחי", זאת־אומרת שעל־ידי הנחת תפילין חד־פעמית נפעלת המשכת המוחין, ענין נצחי שקיים [עד] אין סוף.

מהאמור מובן, שאם חסרה הנחת תפילין אפילו פעם אחת מפני שהגוף הושמד (רחמנא־ליצלן) באושוויץ, נחסרו למעלה ענינים נצחיים עד אין קץ; שהרי אם היה ממשיך לחיות שלושים, חמישים או שבעים שנה והיה מניח תפילין בכל השנים הללו היו נפעלים למעלה יחודים נצחיים עד אין־סוף. נמצא שלמרות שלנשמה יש חיים נצחיים ותענוגים – אין לה את מצוות הנחת תפילין (כשם שאין לה את קיום מצוות שבת ועל דרך זה שאר המצוות)..

וממשיך הרבי שם:

מטעם זה – הרי הדין הוא ועד להלכה למעשה בפועל, שבעבור פיקוח־נפש של שעה אחת ואף רגע קל מחייו של איזה יהודי יהיה מי שיהיה, מחוייב כהן גדול ביום־הכיפורים, בהימצאו בקדשי הקדשים, לצאת ולסייע ליהודי לחיות רגע נוסף – וענין זה הוא לא דחייה של מצווה, אלא אדרבה זוהי "מצווה בגדול" (כדאיתא במסכת שבת).

ומכאן שכל היעודים דלעתיד לבוא קשורים בגשמיית... יש דין ויש דין היודע את החשבון של הנחת תפילין וכו'.

דרשה כהלכה!

לקראת חגיגת הבר־מצווה של התאומים בני המזכיר הרה"ח הרב יהודה־לייב גרונר – הרב יוסף־יצחק (כיום שליח הרבי בשארלוט קרולינה) והרב מנחם־מענדל (מראשי ישיבת תומכי־תמימים קריית־גת) בחודש כסלו תשכ"ט – נכנסו השניים ל"יחידות" והרבי בחן אותם בדרשות שהכין להם אביהם שי'.

יוסף־יצחק דיבר על שיעור הפסק בציצית תפילין וסוכה. כשסיים דבריו, פנה הרבי להריל"ג ושאל: "לקחת זאת מ'לקוטי שיחות' – דבר נכון מאוד ("זייער אַ גלייכע זאַך")!" [ראה לקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1363 בהוספות].

מנחם־מענדל דיבר על החידוש בדברי אדמו"ר הזקן בסימן כה סעיף יא בכוונה הנדרשת בהנחת תפילין, והרבי שאל אותו מה ההבדל בין המחבר (הבית יוסף) ואדמו"ר הזקן – והוא השיב כראוי (וראה שיחת יו"ד שבט תשכ"ח – שיחות קודש תשכ"ח כרך א' עמ' 382; לקוטי שיחות כרך

י"ז עמ' 188 הערה 57 בשולי הגיליון). במהלך היחידות נשאלו הילדים על־ידי הרבי: למה יש מעלה במאריך על שולחנו – והרבי הטעים שאלתו: מילא מאריך בתפילה מובן שזו מעלה, אך איזה מעלה יש במאריך באכילתו? אחר־כך פנה לאב ואמר:

הרי זוהי גמרא מפורשת בברכות (דף יב ואילך "שלשה דברים מאריכין ימיו ושנותיו של אדם: המאריך בתפלתו, והמאריך בשולחנו וכו': – ד"מאריך על שולחנו דלמא אתי עניא ויהיב ליה"). [ניתן אולי להסיק מכאן שסבור היה הרבי שגם ילדים בני י"ג שנה – עליהם להיות מודעים לתוכן גמרא זו].

ויראו מומך

בל' בכסלו תשל"ו (אור לנר ו' דחנוכה) התוועד הרבי התוועדות בלתי־צפויה, ובמהלכה קרא להוסיף בימי חנוכה הנשארם בפעולות בשטח החינוך. בהמשך הוסיף לבאר את שייכות עשרת המבצעים לחנוכה ולאחר מכן חילק שני שטרות של דולר כדי לנצלם ל'מבצע חנוכה' (1) לצדקה (2) להעניקו למישהו שישפיע על אחרים להדליק נרות חנוכה"). כאשר דיבר על הקשר של 'מבצע תפילין' לחנוכה – הסביר (שיחות קודש תשל"ו כרך א, עמ' 304):

כדי שיהיה ה'ונצחום' [=החשמונאים את היוונים] – הרי זה על־ידי "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו מומך".

הפצת המבצע

כך כתב הרבי בי"ב אלול תשכ"ח לאחד מחשובי עסקני הציבור חב"ד בקזבלנקה מרוקו (אוסף מינדל, נדפס (כנראה) בתרגום חופשי מאנגלית, 'כפר חב"ד' גיליון 1432 (כ"ו מנחם־אב תשע"א) עמ' 12):

ברצוני לנצל הזדמנות זו גם כדי להתייחס למה שמכונה "מבצע תפילין", שבוודאי שמע כבודו עליו. המטרה של המאמץ הגדול הזה הוא להפיץ את המצווה של הנחת תפילין בכל יום חול. בנוסף לכך